

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félre 6 ft., negyedévre 3 ft.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethet: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. Kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. ó.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca százeletén, Csapó S. Kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr., egyszeri behatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wölzelle 22. sz.), Rudolf Mossé officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fördutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyilattér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy lven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. é.
kilencz óra 9 „ „ „
félre 6 „ „ „
övnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Király ő felsége apr. 19. déli 1 órakor méltóztatott fogadni a magy. országos küldöttséget, s annak beszédére következőleg válaszolt:

Az őszinte részvét, melylyel önök szeretett leányom boldogságát kísérik fokozza atyai örömet; fogadják ezért szívélves köszönetemet, s tudassák azt az országgyűlés mindkét házával.

Azután a pesti küldöttséget méltóztatott ő felsége fogadni, melynek következőleg válaszolt:

Kívánataikat szívesen fogadom, s örömmel engedem meg, hogy a pesti albumot leányomnak felajánlhassák.

Erre a budai küldöttség jelent meg ő felsége előtt s következő kegyelmes választ nyerte:

Buda városa jó kívánatát kedvesen fogadom, és szívesen megengedem, hogy leányom a kért védnökséget elfogadhassa.

Királyné ő felsége apr. 19. déli fél két órakor méltóztatott küldöttségeinket fogadni.

Az országos küldöttségnek ő felsége következőleg méltóztatott válaszolni:

Jól esik anyai szívemnek, hogy önök is részt vesznek családunk örömnepében, és hogy tanui lehetnek kedves leányom boldogságának. Üdvkívánataikért szíves köszönetet mondom.

A pesti küldöttségnek ő felsége következőleg méltóztatott válaszolni:

Meg vagyok győződve, hogy kedves leányom boldogságát szívből óhajtják, s köszönöm becses figyelmüket.

A budai küldöttségnek pedig ezeket méltóztatott mondani:

Köszönettel fogadom jókívánataikat, s hiszem, hogy leányom kedvesen fog visszaemlékezni Budán töltött napjaira.

Gizella főhercegnő ő felsége apr. 19. déli 2 órakor méltóztatott küldöttségeinket fogadni.

Ő felsége az országos küldöttségnek üdvözlétét következő szavakkal viszonzta:

Hálás köszönettel fogadom a jókívánatot, s a távolban is az leend buzgó óhajtásomat, hogy a gondviselés áldja meg szép hazájukat.

A pesti küldöttségnek ő felsége így válaszolt:

Szíves köszönetet mondom Pest városának a díszlapokért, s az új árvaház védnökségét örömmel fogadom; el legyenek meggyőződve, hogy Magyarországnak töltött boldog napjaimat feledni soha nem fogom.

A budai üdvözlő küldöttségnek pedig ezeket mondá ő felsége:

Az ajánlott védnökséget elfogadom, s szíves köszönetet mondom a jókívánatokért.

Bécs, ápril 19.

—r. Holnap nagy napja lesz Bécsnek. Egy főherceggasszony válik meg a székvárostól, családja köréből, hogy kövesse egy új hazába férjét, kihez nem előre megalkudott politikai kombinációk, hanem szívének vonzalma csatolta. Örömtől sugároz az egész város, s ez örömmek alapja az az érzés, melyet a fejedelmi pár boldogsága éleszt a népnek fogékony szívében. S különösen a bécsieknek emlékében van még uralkodóink egybekelése, a szá-

szárnó és királyi szerelmének története, mely tönkre tette azon szűkkeblű, rideg politikai számításokat, melyek felséges urunk házasságára nézve nagy bölcsen megállapítottak azok által, kik bámulva értesültek egy szép reggelen arról, hogy az ősszmonarchia fiatal uralkodója választott magának nőt szívének tetszése szerint, Erzsébetet, a bájos bajor hercegnőt, kit legkevésbé szántak ama bölcs államférfiak jelenlegi állására. A monarchia népei együtt éreztek a szerelem e tiszta szövetségében s Ausztria épen úgy örült a dolgok e váratlan fordulatának, mint a minő eszményképe lön a magyaroknak a királyasszony, ki meghódította magának az egész ország kegyeletét.

Az apa saját leányának, Gizella főhercegnő egybekelési ünnepélyében megújulva látja saját boldogságát. A holnap nap is a szerelem, az egyőni vonzódás nagy ünnepe lesz a királyi családra nézve, melyben csak másod sorban szerepel a politika.

Ezért ül annyi öröm a lakadalmas ház minden tagjának arczán, azért nézi a közönség oly átszellemülten az uralkodó pár mellett a fiatal eljegyzeteket, ezért oly őszinte és benső a birodalom két felének népei közt a kegyelet és ragaszkodás a boldog pár egybekelése iránt.

A fény, a pompa, mely ez alkalommal kifejtett, nem arra van hivatva, hogy pótolja a hiányzó boldogságot, vakítson a nem létező öröm hián, de azért oly ragyogó, azért oly megható, mert az érzelem ad neki életet, mert az varázsolja a nép ünnepévé az uralkodó család örömet.

Szívből fakadt üdvkívánataikat a lakadalmas pár boldogságára!

Bécs, ápril 18-án.

—r. A hadügyi költségvetés tárgyalása alkalmával, mely ma kezdetét meg a magyar delegációban, praegnans kifejezésre jutottak azon vélemény-árványatok, melyek e költségvetésre nézve a delegáció keblében érvényre emelkedtek. Bujánovics Sándor az albizottság előadója, hosszabb s nagy fetszéssel fogadott beszédben fejtegette az albizottság többségének álláspontját s indokolá azon megtakarítások szükségét, melyeket az albizottság jelentésében javaslatba hozott. Utána közvetlenül Zsedényi Ede kelt fel, hogy figyelmeztesse a magyar országos küldöttséget azon eljárásra, melyet a közös hadügyminiszter a delegáció határozatival szemben követ, s megbotránkozását fejezze ki azon nagyobb költség-előirányzat felett, mely a hadügyminiszter részéről előterjesztett, daczára azon ünnepélyes nyilatkozatának, hogy a tavalyi költségvetés normalis budgetnek tekinthető. Pulszky Agost vállalkozott arra, hogy sikra szálljon Zsedényi felfogása ellen, úgy magyarázván a dolgot, hogy a közös hadügyminiszter nyilatkozata a normalis budget iránt nem a delegáció által megállapított, hanem a hadügyminiszter által előterjesztett budgetre vonatkozhatott. Tulbuzgó védelme közben különben néhány oly állítást is kockáztatott, melyek meglehetősen elég erélyesen kifejezett visszatekintést idéztek fel nyomban a delegáció keblében s Éber Nándor csak azért szólalt fel, hogy helyreigazítsa a delegáció jogkörére nézve Pulszky által felállított teoriát.

A hadügyminiszter kétségtelen s törvény által megállapított felelősséggel tartozik a delegációknak mindazon ügyekre nézve, melyek a budgetben megszavazott tételekkel kapcsolatban vannak s nem nagy szolgálatot tesz az alkotmányosság ügyének, s gyengíti mindenestre még inkább azon kötelesegerzetet, melylyel a delegációk határozataival szemben a közös hadügyminiszternek viseltetnie kell, s mely különben is vesztett már érvényéből a delegációknak több ízben tanúsított engedékenysége folytán, hatalálkozik a delegáció keblében valaki, ki, mint Pulszky Agost, — mentségére akarjuk hinni, hogy a buzgólkodás hevében s elharmkodva — azon mindenesetre alkotmányellenes felfogásnak ad kifejezést, hogy léteznek a budget keretébe tar-

tozó ügyek, melyekre nézve a delegációk úgy szólván csak véleményező testület szerepét hivatva játszani.

A magyar delegáció tagjainak alkotmányos érzülete megbotránkozott e felfogáson, s e megbotránkozásának oly érthető jelét adta azon fogadtatás által, melyben Pulszky e szavai részestültek, hogy a közös hadügyminiszter elegendő meggyőződhetett arról, mit kockáztathat azon eljárás folytatása, melyre csak a Pulszky által reprodukált felfogás által hihette magát felhatalmazva.

A mi a normalis budget iránt a hadügyminiszter által adott ígéretet illeti, arra nézve a magyar bizottság keblében eltérők a nézetek. A bizottság nagy része elítéli a közös hadügyminiszter által előterjesztett költségvetésben nyilvánuló taktikát, míg van egy töredék, mely azt indokoltan tartja azon magyarázatnál fogva, melyet a hadügyminiszter ígéretének Pulszky Agost adott.

Nézetünk e pontra nézve a következő.

Az kétségtelen, hogy a közös hadügyminiszter azon nyilatkozata, mely szerint a tavaly általa előterjesztett költségvetés tételei normalis megállapított összegeket reprezentálnak, csak a hadügyminiszter eredeti előterjesztésére vonatkozhatott; de tekintve a költségvetés megállapításának alkotmányos gyakorlatát, tekintve azon szokást, mely e tekintetben a törvények alapján nyilvánul, kétségtelen az is, hogy a költségvetés megállapítása, bármennyire eltérőleg alakul is az a budget megbirálására és megszavazására hivatott testületek határozatai folytán, az alkotmányosság legprimitívebb fogalmait szerint csak az azok végrehajtásával megbízott kormány egyetértésével történhetik meg. Mert, ha valamely kormány nem tartja magát képesnek az ő akarata s határozottan kijelentett követelése ellenére megállapított budgettel kormányozni, akkor természetesen le kell mondania; de ha beleegyezésével állapítatik meg a budget, eltérőleg az eredeti előterjesztéstől, akkor szigorú alkotmányos kötelessége felelőség mellett s az általa jelzett célok elérésével hajtani végre az ő hozzájárulásával létrejött határozatokat.

Mit tesz azonban a hadügyminiszter?

A hadügyi költségvetés betérjesztésekor kijelenti, hogy az abban foglalt tételek képesek ama maximumot, mely a hadsereg célba vett újjászervezésének befejezésére kívánatlik. A delegációk sokalják az előirányzott költségeket s a hadügyminiszter látszólag kapacitálni hagyván magát, nem mond ellent a hozott határozatoknak; nagyon természetes tehát, hogy a delegáció azon megnagyvással bocsátja a határozatait szentesítés alá, hogy a hadsereg ekként megállapított budgetje, a monarchia pénzvizonyaihoz mérve, a leszállított költségek mellett is normalisnak tekinthető. A jövő delegáció alkalmával azután a hadügyminiszter ismét előáll egy több millióval nagyobb budgettel, s midőn a normalis budget iránti ígéretére figyelmeztetik, akkor mondja csak meg, mit meg kellett volna mondani, ha nyiltan s utógondolat nélkül jár vala el, akkor, midőn tavaly az előterjesztett budget a delegációk által leszállított, hogy t. i. e leszállított budgetet nem tekintheti hosszabb időre megállapított egészben és nagyban állandó költségvetésnek.

Ez eljárás lehet nagyon tiszteletre méltó katonai disciplina folyománya, mely, — ha utógondolatlaltal is, — szó nélkül meghajol a delegációk határozatai előtt, de hogy nem egyenes, nem alkotmányos eljárás, az kétségtelen.

Ezért foglaljuk el mi Zsedényi álláspontját, s reméljük, hogy a magyar delegáció meg fogja tudni mutatni a hadügyminiszternek, hogy az általa megállapított és normalisnak tekintett budgettel a hadügyminiszternek kell tudnia a kormányozni.

A kormány képviselője, B e n e d e k tábornok azt igyekszik kimutatni, hogy a hadügyminiszter által előirányzott szükségleti többlet csak oly összegekre vonatkozik, melyek megszavazása a múlt évben sem utasítottat vissza, hanem csak elhalasztatott. A hadügyminiszter által tett ígéret meg nem tartásáról, hogy t. i. az 1873-ra megszavazott budget felemelését nem fogja kívánni, — nem lehet szó. A lovas- és gyalogezredeket csak a háttörözredek felosztása után lehetend véglegesen szervezni. — Erre a hadügyi bizottság jelentése elfogadtatott a részletes tárgyalás alapjául. A részletes vitában az ordinarium összes czimei ellogadtattak, és pedig a bizottság javaslatai szerint, csak a 3. és 12. cizmennel vettek el a bizottság által javasolt törlések és az előirányzott összegek szavaztattak meg.

A fedezet a bizottság javaslata szerint 4 millió 999,161 frral beállított. Ennélfogva a hadsereg ordináriuma az előirányzott 91.785,660 fr helyett egészben 89.985,480 frral szavaztatott meg. Az összes törlések 1.830.180 frrt tesznek. Fedezetül az előirányzott 4.732,161 frrt helyett 200,000 frral több, vagyis: 4.932,161 frrt véteztett föl.

Ennélfogva a hadsereg 1874-ki rendes kiadásainak fedezésére a magyar delegáció által összesen 85.053,319 frrt szavaztatott meg. Ülés vége 2 órakor. Közelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor. Napirenden lesz: a hadseregi extraordinarium és a külügyek feletti jelentések tárgyalása.

Néhány szó a középtanodai oktatásról.

IV.

(K—G.) Sokan azt mondják, hogy a középtanodák azért nem felelnek meg a mai kor kívánalmainak, mert tanügyi berendezésük ellentétben áll korunk általános törekvéseivel.

E törekvések az anyagi érdekek ápolásában culminálnak, mely tüneményre a középtanodákban nem fordítanak kellő figyelmet.

A középtanoda mindent inkább ad, csak nem realis irányu gondolkozást, mire pedig legnagyobb szükségünk volna. Az ifju még mindig bizonyos ideális eszmékörben mozog, mely merő ellentétben áll az étellel, a gyakorlattal.

Az ily állítások jogosságát, — ámbár a napi élet némileg mellettök bizonyít, — kétségbe kell vonnunk. Meglehetősen adag materialismus kell e nézetek támogatására.

Igaz, korunk sebes, talán meggondolatlan léptekkel közel az anyagi érdekek hajhászata felé, a mammon imádása lázas izgatottságban tartja az összes emberiséget; de ez még nem azt teszi, hogy ez irányban közelítheti meg az emberiség magasb, szellemibb rendeltetését, hogy tehát ez irányban kell összes mivelődési intézményeinket berendezni. Ez irány szolgálhat anyagilag javunkra, de szellem-erkölcsi tekintetben soha; teremthet speculativ üzéreket, de embert a szó nemesebb értelmében aligha.

Mi az ember fogalma alatt nem az anyagság rabigájában sanyló lényt, hanem az örök szellemi érdekek harcát értjük, kinek az anyag csak eszközként szolgál magasabb céljaira. Megvalljuk, veszélyeseknek tartanók a középtanodák máskénti berendezését, veszélyeseknek különösen azt, ha ép a középtanodákon kísértenék meg az ilyen reformokat.

Mik a középtanodák?

Human intézetek első sorban.

Az öntudatra ébredt embernek nevelése itt kezdődik el tulajdonképen.

Mi nemcsak speculativ, számító ésszel, anyagiság utáni vágyakkal bíró lények vagyunk; van bennünk valami magasabb: az örök szépségnek, jónak és nemesnek érzete, az eszmék és örök igazságok szeretete, melyeket ép abban a korban kell melegen ápolni, midőn középtanodai pályánkkal a magasabb öntudatra ébredés stadiumához közelítünk.

Vegyük csak a középtanodák tulajdonképi célját figyelemre, s itt is hasonló eredményekhez jutunk.

E tanodák nem bírnak semmi specialis feladattal, rendeltetésük: lerakni az alapot melyen a belső ember szellemileg megalakul. Nem egyik vagy másik tehetségnek a többi rovására kifejtése a cél, hanem az emberi tehetségek összhangzatos, egyetemes munkásai ébresztése.

A középtanodák nem lehetnek szakiskolák.

A mérnököt, orvost, ügyvédet, megelőzi az ember fogalma, e fogalmat kell tehát mindenekelőtt öntudattá emelni, mi csak tehetségeink harmonicus, arányos fejlesztése által válik lehetővé.

Ne fosszuk meg a középtanodákat azon ideális színezettől, — mely, habár látszólag ellentétben áll korunk átmenetes, pillanatnyi törekvéseivel, — még is az emberi természetben leli legszebb magyarázatát.

Mi határozottan kárthatunk minden oly törekvést a középtanodák rendezésénél, mely a materialismus felé hajló realis iránynak határozott tulsúlyt igyekszik biztosítani a többi nevelési irányok felett.

Sokan fogják azt mondani, hogy ez mind szép in thesi, de nem állhat meg a gyakorlati életben; nekünk mindenekelőtt practicus gondolkozásu emberek kellene. Nézzük Angol, Francia, Németországot, mi tette nagygyá, gazdaggá? — Az, mert a nevelési rendszerben tulsúlyt biztosítottak a realis iránynak. Ez állítás egyoldalú.

Elismerjük, hogy practicus gondolkozásu, a gyakorlati életben jártas emberekre nagy szükségünk van; fáj a lelkünk, látva, hogyan zsákmányolják ki a külföldről betöbbedő üzerek, különböző foglalkozási ágak leplebe burkolódzva, a magyar jóhiszeműséget, járatlan-

ságot; a nemes indignatio bizonyos nemével nézzük mindig, mint robognak végig utcáinkon fényes fogataikkal külföldi fiai, az affectatio bizonyos nemével nézvéen le reánk; de hogy e nyomasztó állapotok megváltozzanak, nem szükséges épen a középtanodai oktatást merőben új, az eddigivel ellenkező elvekre fektetni.

Sőt a fennebb említett országokban is azt találjuk, hogy a közép iskolákat első sorban a classicus műveltség templomainak tekintik, melyeknek legelső feladatuk, fogékonnyá tenni az emberi észet a tudás iránt, felébredtetni az ismeretek utáni szomjat, elkészíteni a lelket a szép, jó és nemes befogadására, mind ezt az emberi természet egyöntetű fejlesztése által.

A szakszerű nevelés a felsőbb oktatás dolga. Megmondjuk miért?

Abban a korban, midőn a középtanodai éveket futjuk meg, tehetségeink rendszeresen egymás mellett, egyenlő lépést tartva, fejlődnek; egyik nem nő a másik nyakára, éppen fiatal éveink miatt. Csak midőn a cyclus vége felé járva, itéletünkben, gondolkodásunkban bizonyos higgadtság, számító előrelátás áll be, vetünk egy pillantást magunkba, s előre azon pályára felé, mely ugy hajlamainkkal, mint körülményeinkkel leginkább megegyez.

Ezért kell az ifjunak oly nevelést adni mely őt képesítse bármelyik szakpályára választására.

Eszmerokonságánál fogva elmondjuk e helyütt egyéni nézetünket a régi classicus nyelvek tanításáról.

Sokan, kik korunk általános áramlatát, az anyagiságba merülését egyedül üdvözítőnek, boldogítóknak tartják, egyszerűen megszüntetni kívánják e nyelvek tanítását, melyek — szerintük — semmi practicus eredményt nem képesek felmutatni a tanügy terén, melyek egy ideális eszmekörbe vezetnek, hol korunk practicus irányára nézve mi hasznost se lehet felmutatni.

Mi szellemi szegénységünk gyarapításának tartanók ez eszme megvalósulását; de engedessék meg őszintén, nyíltan szólni a dolog másik oldaláról is.

Valami eredményt mutatnak-e fel a középtanodák e nyelvek elsajátítása tekintetében? Semmit.

Ifjuságunk 90%-a 8 gymnasiumi osztály végzése után alig van túl a baktatva olvasáson, mert a ki hibátlanul olvas, azt már ér-

demnek tartják Utan, utfélen hangoztatjuk a latin és görög irodalom kiapadhatlan kincsforrásait, a szellemgazdagságot, nemesítő hatást, melyet ezek az emberi szellemre gyakorolni hivatva vannak, de azt nem látjuk be, nem vesszük észre, hogy e két nyelv csak hie-rogliphák gyűjteménye ifjuságunkra nézve.

Általános tapasztalat, hogy a görög és római classicusokban nem a lélek nemesítését célzó közegeket találja fel az ifju, hanem valami tortura félelme tekintet, melytől minél távolabb menekedni, nem tartja lélekforduló dolognak. — Horatius, Virgill, Homer nagyobb rémei az ifjuságnak, mint a leghajmeresztőbb büntetések; ezt csak egyszer érzi, amazok évek során kísérik, lidércnyomásként nehezdedve az ifju lélekre.

Ez nem is lehet máskép.

A mit nem értünk, az iránt nem tudunk lelkesülni.

Hogy érezze a fiatal lélek e nyelvek felémelő, nemesítő hatását, midőn az azokban lefektetett eszmék el vannak zárva lelki szemmel előtt? Hogy emelkedjék az azokban foglalt örök-szép magaslatára, midőn lelke szárnyai lebilincselve tartják, midőn nem hogy a repülésre, de még a tapogatódzásra is képtelen.

Legujabb táviratok.

Bécs, apr. 19. A magyar miniszterek ma tiszteltek testületileg a Királynál, Királynénál és Gizella Főhercegnőnél. Ez utóbbi kifejezést adott Magyarország iránti meleg rokonszenvének, és reményét fejezte ki, hogy oda többször vissza fog térni. — Király ő felsége érdeklődéssel tudakozódott azon helyek iránt, melyek a magyar képviselők részére az esküvő ünnepére fentartottak, és akkor nyugodott meg, mikor megtudta, hogy jó s előkelő helyet tartottak fenn számukra.

Bécs, april 19. Ma délután 4 órakor 160 személyre nagy díszdebédát adott az udvari várpalota szertartó-termében. A királyné arannyal átszőtt fehér selyemruhában jelent meg; Gizella főhercegnő kék selyemruhában, hajában rózsákkal. Az idegen vendégek legközelebbi kíséreteikkel, a főhercegnők, főhercegek első udvari tisztviselőikkel, az összes miniszterek és a bir. tanács elnökei hivatalosak valának. A menyasszony és vőlegény közepén ültek, jobbról fölük a király, balról a királyné. A zenét Strauss igazgatta. A díszdebédnek 5 óra után volt vége.

Bécs, april 19. Gizella főhercegnő és Lipót bajor herceg vasárnap délután 4 órakor utaznak el. Az udvari főméltóságok testületileg fogadják elbucuzni. A főhercegek és a családbeliek

föld, hogy rögtön utnak indul és új hivatala székhelyén Kővárbán terem.

A főkapitány megjelenése fölvilanyozza a némelekkel rosz szomszédságban élő vidéket. . . egymást érik a határsértéseket, zsarolásokat tárgyazó panaszok. Teleki a nagy események színteréhez közel. . . régen táplált hő vágyai teljesülésének küszöbén találja magát.

Elindulásakor a fejedelem szóbeli beleegyezése s a fejedelemszony biztatásai és szerencsekívánatai hangzottak utána. De Teleki elég eszélyes volt Kővárbán történt megérkezése első pillanata óta, a szerint, mint a ki nem önállóan, hanem rendelet folytán cselekszik, időnkint értesíteni a fejedelmet, s az így kezdett levelezések által az írásbeli beleegyezést is megszerezni magának. Ekkor aztán keveset gondolt ő a tanácssal, melyet befolyása és ékes szónoklatai által orránál vezetni néhányszor már sikerült, s biztos levén, hogy Bánffy és Bédit is megnyerte, a helyzet urának lenni képzelte magát.

Megfuvatja tehát a fölkelés riadóját. . . harcz szellem lengi át a vidéket s csakhamar Forgács Miklós, Gyulafi László, Ispán Ferenc és Keczer Menyhért is néhány földönfutókká lett fegyveresekkel, — mint Szilágyi írja megérkezvén, a rokon meleg kézzorítások, öleltetések és a nagy alkalmaknál kinem maradható áldomások után, mely közben a haza jövőjét róza színben látja mindenki és diadalokról, dioségről ábrándozik, kővárvidéki harczosai közé beszója az érkezteteket s körül belül hétszáz főnyi lovasból s valamivel több gyalog kopjásból és flintásból álló kis hadseregével megindul és katonás marsirozással haladván, csak hamar kiérkezik a hazai hegyek vérvonalai közül a szalmármegyei síkföldre.

Utközben Bánffy, Bédit, Bethlen Jánosot forgatja néha elméjében.

Még is meg kell nyugtatnám őket a valónak leleplezése s a helyzetnek fölmutatása által. . . gondolja magában s a síkföldi első állomáson titkárjának hosszu levelet mond tollba, s hogy az, a 17-diki tanácsülésre megérkezők, gyors lovas futár által Gyulafejevárra indítja.

az új házaspárt a pályaudvarban fogják várni. Ez alkalommal különös ünnepélyességek nem lesznek. Az idegen vendégek még tovább itt maradnak.

Bécs, april 19. Pest városa küldöttsége ma 1 és 2 óra közt fogadtatott Gizella főhercegné és Leopold herceg által. Az album s az alapítási oklevél köszönettel elfogadtattak. Az albumot tegnap s tegnapelőtt tekintették meg a magyar főurak, miniszterek, képviselők és írók, Felder bécsi főpolgármester s a községtanács tagja. Az album mint ajándék is, mint mű is igen jelentékenynek mondhatik s általános elismerés tárgya.

Prága, april 19-én Ferdinánd császár 80-dik születés napja alkalmából az összes egyházakban isteni tiszteletek tartattak, és katonai parádé volt Gizella főhercegnő holnapi menyegzője alkalmából ma a színházban díszelőadás tartatik.

Róma, apr. 19. Az orvosok véleménye szerint a pápa egészen felgyógyult. A csuzos fájdalom és az erős izzadás alábbhagyott. — Egy corvette a Középtengerre rendelt orosz hajójából Napolyba érkezett. — Krupp Rómába érkezett és a hadügyminister által fogadtatott.

Belgrád, april 19. Nagyon valószínű, hogy Milán fejedelem, mihelyt a szultán engedményeket tesz a Zwornik-kérdésben, májusban látogatást teend a szultánnál. A Bécsbe való utazás is nagyon valószínű.

Az erdélyi kath. statusgyűlést összehívó körlevél.

„Az erdélyi püspökmegyei rom. kath. egyháznak törvényeken és régi gyakorlaton alapuló joga lévén egyetemes gyűlést tartani, s világi vonatkozásu egyházi, nevelési, iskolai és vagyoni ügyeit önkormányzatilag intézni: Ő cs. és apost. kir. felsége 1867-ik évi augusztus 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az erdélyi kath. status-gyűlés az 1866-ik évi január 10-ki gyűlés jegyzőkönyve 4-ik pontja alatt megállított alapon egybehívassék és az erdélyi kir. kormányzékénél fenállott cath. commissio megszüntetvén, az eddig annak hatásköréhez tartozott ügyek az egybehívandó statusgyűlés, illetőleg az ez által s ennek kebeléből választandó bizottmányok befolyásával kezeltessenek.

Felséges urunk apostoli királyunk ezen legfelsőbb elhatározásáról a vallás- és közoktatási m. kir. ministeriumnak Budán 1867-iki szeptember hó 12-én kelt intézménye által értesítetvén, nem késtem az erdélyi cath. status-gyűlést az 1866-ban megállapított alapon egybehívni, mely az 1868-ik évi febr. 9-én Karoly-Fehérvárt tanácskozását még is kezdette, de legfontosabb teendőit, melyekre különösen egybehívva volt, be nem végezte, s a nélkül oszlott szét, hogy kebeléből a cath. bizottmányt megválasztotta volna.

Azóta a viszonyok más alakulást nyertek; az országos cath. congressus, melyben az erdélyi püspöki megye is választott képviselői által részt vett,

A levél pontosan megérkezik. . . a tanácsuraknak van czimezve, s midőn a tanácskozás legiavában folyva, Topheus Mihály udvari pap azt felviszi az asztal végén elő főpostamester Székely úram elébe leteszi.

A terjedelmes levél melegen, de higgadtan tárgyalja a hazafiaknak kényszerített sikra szállását. Tudósítja magát, mint a szent ügynek utógondolat nélküli közharcosát, mint felsőbb rendelt végrehajtóját tünteti fel, közli a fejedelem leveleit, melyek kivételével a legkésőbbi keletű levélnek, föllépését helyeslik; de a midőn az utolsó levél kél, a föllépést halasztani már késő volt; a kiindulás megtörtént s visszalépni nem lehetett.

Elmondja azután, hogy a fölkelésre Spánkaunak a debreczeniek ellen irányzott fenyegetése vala e jeladás, hogy Kende Gábor, Szuhay Mátyás és Szepessy Pál valának az előharcosok, kik nyolcszáz főnyi fegyverrel megjelenvén, a zaklatott hajduság tüzhelyeinél kitűzték a forradalom zászlóját. Élénken eseteli továbbá a fölkelés eredményét. Elmondja, hogy Hasszán váradi aga, a basa parancsára a fölkelőkhez csallakozván a fenyegetett Debreczen védelmére siettek és Spánkaun visszavonulni kényszerítették és üzőbe vették, hogy a török Kállónál hazabocsáttattak ugyan, de a fölkelők létszáma ekkor már meghaladta a tizezeret, hogy Szuhay és Szepesi jelenleg Kassát fenyegetik. Petroczy Kendővel, Regecz alatt táboroz, hová Rakoczy a catholikusokkal zárkózott. Weselényi Pál Medgyesen szaporítja és szereli hadait. Onod, Paták, Tokaj megszállva vannak; Békétek elesett.

Végre kéri a tanácsurakat, hogy ha vállalatát fegyverrel segélyezni hajlandók nem volnának, ismerjék el legalább annak jogosságát úgy jegyzőkönyvileg mint a portára küldendő követek utasításában s ez edzett lélekkel fog szembe szállani a veszélyekkel és viszontagságokkal, melyek a haza és vallás-szabadság szent ügyeiért sikra szállt bajnokokat fenyegetik.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

„BÁNFFY DÉNES“

(korrajz két kötetben).

Irta

Komáromy Ferencz.

Második kötet.

XII.

Vasvári.

A parancs azonban félre nem tétethetett. Gyulai Tamás az orator határozottan megírta, hogy Erdély ellen ingerült hangulat uralkodik a portán; azt hiszik ott, hogy a hatszáz szekeret egyetlen erdélyi főúr is, ki eléggé hatalmas a váradi basával folytontorzalkodni, ki tudná állítani. Lenni kellett tehát és Baló felügyelete alatt az ajándékok és szekerek augusztus havában utnak indítottak. 21)

A lengyel háboru folytán új lendületet nyer a menekültek ügye is. Követük Nemessányi Ghika Gergely oláh hospodártól visszaérkezik s a nagyvezének azon izenetét hozza, hogyha a magyarországi urak hiszik, hogy sikerrel sikraszállhatnak, a porta nem ellenzi csak inti őket, hogy vigyázzók és óvatosak legyenek.

Ezen izenet a csüggedni kezdett menekülteket egyszerre fölvilanyozza; mozgást és tevékenységet tanusítanak. Augusztus elején a Ghikánál hagyott Absolon Dánieltől és az időközben odaérkezett Balasa Kristóftól is levelek érkeznek határozott ígéretekkel, hogy a porta a lengyel háboru bevégezése után a magyar ügyeket fogja tárgyalni, addig is beütéseket a magyar birtokba, csak hogy eszélyesen tegyék, nem ellenzi!

21) Arpadia III.—111. — Apafy levele Gyulai Tamáshoz: „kénstelenség miatt abból kell kitelni az élésnek a mit most arznak, mindazáltal azon eszünk, hogy egy órában vinnök véghez ha lehetne sat.“

megtartatott, s abban a Szent-István birodalmára szóló cath. autonomiai szervezett megállapított; az erdélyi kir. kormányzók felosztott, s az ennek helyét egy ideig pottó királyi biztosság is megszüntette; a cath. bizottmány azonban, a vallás- és közoktatási m. kir. miniszteriumnak alárendelt állásban, a kormányi kinevezés után szaporított tagjaiban fenáll s a cath. status ügyeit intézi, a nélkül, hogy s status-gyűlés kifolyása és az általi megbízatása jellegét viselné.

Ezen rendszertelen, s a cath. status autonomiai jogaival férkezhetlen állapot megszüntetése céljából több oldalról felirások intézettek hozzám, azon kéressel, hogy a cath. status-gyűlést kitzűzött, de 1868-ban meg nem oldott teendőinek elintésére egybehívjam.

Főpásztori hivatalom legfőbb feladatának tekintvén, szeretett hűveimnek hűi bizalommal előlmebe terjesztett jogos kívánalmait teljesíteni: engedek a felhívásnak, annál nagyobb készséggel, minthogy idő folytán különben is a cath. statusnak oly természetű ügyeiben merültek fel sérelmek, melynek orvoslasi útját és módját elhatározni a status-gyűlés van hivatal.

Ennélfogva az 1868-ban február 15-én ideiglenesen elnapolt erdélyi catholikus status-gyűlést folyó 1873-diki évi pünköszt hó (május) 12-dik napjára Károly-Fehérvárra ezennel egybehívom s zimedet mint a... rendes tagját ezennel tisztelettel felkérém, hogy a mondott gyűlésre megjelenni a tanácskozásonban részt venni, s arról, hogy megjelenhet-e, vagy nem? engem előre értesíteni sziveskedjék.

Károly-Fehérvárt, 1873-iki Szt.-György hava 4.

Fogarasy Mihály,
erdélyi püspök.

Gizella királyleány menyegzője.

Bécs, ápril 18. Ma délben 12 órakor volt az ünnepélyes lemondás, melyen Gizella főhercegnő, a király, a vőlegény, a királyi ház, a bajor képviselő Andrassy, Pauler, Majláth, Bittó, Raucher, a titkos tanácsosok és főúrnok jelenlétében a trónra való minden igényeiről ünnepélyesen lemondott és az Andrassy által eléje terjesztett lemondási oklevelet aláírta; ugyanezt aláírta Lipót herceg is. — Andrassy az aranygyapjas-rendet, Kerkapoly és Hoffmann az első osztályú vaskorona-rendet nyerték.

Bécs, apr. 18. Az udvari operaszínházban ma este tartott diszéladás az ünnepélyes fénypontja volt. A „nyaréji álom“ adatot elő, igen összevont alakban. Az udvar fél 8 után jelent meg. Az udvar megjelentekor mindenki felállt. A királyné fehérbe volt öltözve; a menyasszony is fehérben, ruháján és hajában rózsákkal. Az előadás zenészetű és kiállítási része igen szép volt; az ének közpészertű. Az első felvonás után kis szünet tartott. Az udvar rövid időre eltávozott, az erdei jelenet után ismét megjelent. A színházban udvari szolgálók hűsítőket hordtak szét. Minisztereink teljes számmal voltak jelen; ugyintén a magyar delegátusok és küldöttségi tagok is páholyokban Haynald érseket is ott láttuk.

Bécs, ápril 18. A Gizella főhercegnő menyegzői ünnepélyére Bécs városa által tegnap rendezett bál igen fényesen ütött ki. Négyezernél több meghívott minden rendű vendég volt jelen. Az igen fényesen diszített termek pompás képet nyújtottak; — 10 és fél óráig, mikor a legmagasb udvar megérkezett, igen élénk volt a vendégek hullámlása a díszes helyiségekben. A legmagasb uraságok megérkezése előtt a diplomatai testület szép számmal jelent meg. Ő felsége a léposözetnél a polgármester által fogadtattak és a terembe belépésnél viharos éljenzésekkel üdvözöltettek, a melyek addig tartottak, míg a legmagasb uraságok a számukra készített páholyban helyet nem foglaltak. A császár, a császárné és a koronaherceg többször beszédbe eredtek a polgármesterrel, alpolgármesterrel, és egyes községtanácsosokkal. A császárné ezüsttel himeztet lila színű atlasz ruhát és ezüst csillagokkal himeztet csipke-felöltött viselt. Gizella főhercegnő egészen rózsaszinbe volt öltözve és rózsákkal diszítve. A bajor hercegek és hercegnők mind jelen voltak.

Bécs, apr. 18. Gizella főhőgnő ünnepélyes lemondása ma délben ment végbe az előirt szertartások mellett. — Ő felsége gr. Bray bajor követnek a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta; a bajor király gróf Andrassy-nak a Szent-Hubert-rend nagykeresztjét, Hoffmann osztályfőnöknek a bajor koronarend nagykeresztjét, b. Hammer miniszteri tanácsosnak a bajor Szent-Mihály-rend nagy közép-keresztjét adományozta. Császár Ő felsége Hoffmann osztályfőnököt az első osztályú vaskorona-renddel, b. Orczy osztályfőnököt a Lipótrend közép-keresztjével diszíté fel.

Bécs, apr. 18. Ő felsége e hó 17-ről kelt kézirattal Frigyes főherceget, Arnulf bajor hget, Colloredo-Mansfeld József hget, Khevenhüller Richardot, Kinsky Ferdinándot, gr. Neipperg Ervint és Larisch Mönich Jánost az aranygyapjas rend lovagjaivá nevezte ki.

Bécs, ápril 18. A színházi diszéladás példátlan fényvel ment végbe. A földszint a fényes egyenruhától és polgári diszöltözetektől elbájoló képet nyújtott. A hölgyek csak a páholyokban voltak. 8 óra előtt megjelent a legmagasb család az udvari páholyban. A jelen voltak mind fölkeltek ülőhelyeikről. Az előadás és kiállítás fényes volt. Magyarok közül a páholyokban jelen voltak az ősztes miniszterek, a két ház elnökei és több főméltóságok; földszinten az országgyűlés küldöttsége és a delegatió tagjai. Az előadás fél 11-kor ért véget.

— Az ünnepélyességeknek, melyek Bécsben csütörtökön este az udvari hangversenyyel oly fényesen kezdődtek, tegnapelőtt a bécsi polgári bál képezte folytatását. Színhelye ennek a zenekedvelők egyetemenk terme, e fényes, tágas helyiség volt, mely azonban e célra kicsinynek mutatkozott. Habár a bál kezdete hivatalosan félre volt határozva, s az udvar megérkezte csak tizenegyre kitűzve, a bálvendégek már fél nyolcz óra felé gyülekeztek a teremben, s fél 9-kor már fáradságba került a teremben körüljárni. A léposö szőnyegekkel s dísznővényekkel, a terem virágokkal vakított volt diszítve. A terem egyik oldalán vörössel bevont emelvény állt, néhány félkörbe helyezett káros-székekkel. Ez az udvar számára készült. A bálvendégek már a kora esti órákban többszörös sorfalat képeztek a bemenetnél, mely 10 órára valóssággal áttörhelenné vált, melyen keresztül még a rendezőknek is alig sikerült nyilva tartaniok egy keskeny ösvényt. Az udvari emelvényen szemben egy más, szintén veressel s virágokkal diszített karzat állt a zenekar részére; a zenekar Straussé volt, mely ez alkalomra 80 főnyire erősített. A hölgyek a belépéskor igen izléses táncrendet kaptak. Egy album volt ez melynek czimlapja — kék és ezüst — medaillon-alakban Gizella és Lipót herceg arcképét s zimmeröket tüntette fel. Kézzel tizenegy óra előtt jelent meg a király, a királyné, Gizella főhercegnő s a királyi család egyéb tagjai. A léposön a bálbizottság, élén a polgármesterrel, fogadta a legmagasb vendégeket, a mely alkalommal a polgármester néhány üdvözlő szót intézett Ő Felsőséghez. A királyi család beléptek a zenekar az osztrák himnust játszta. A vendégek áthatoltak a közönség sűrű sorain s a számukra főtartott emelvényen foglaltak helyet. A királyné gyöngyszin szürke ruhát viselt, Gizella rózsaszínűt, gazdag gyémánt ékezzel. Tizenegy óra körül indultak Ő Felsőgeik kifelé a tömötséggig telt teremből.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, aprilis 21-én.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztat, sanak előfizetéseiket mihamarább megújítani nehogy a lap küldésében fenakadás történjék**

— **Ő császári és Apostoli királyi Felsőge** a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott a magyar miniszterelnökhöz intézni: Kedves Szláv! Hű népeimnek személyes és családán iránt öröm s bánat közben mindenkor tanusított őszinte részvéte szeretett leányom Gizella főhercegnő férjhezmenetele alkalmával is a legszivélyesebben nyilvánult. Az ország minden vidékéről, hatóságok, községek, testületek és egyes személyek részéről hű ragakozást tanusító üdvözlőleveleket vettem, becses emlékek ajánltattak fel leányomnak, s a családom körében felmerült örömdetes esemény jótékony alapítványok által legnemesebb módon áldáshozólag ünnepeltetett meg. A szeretet és őszinte ragaszkodást e nagybecsű jelenségeirt hűveimnek szívem mélyéből mondok köszönetet, s megbízom önt ennek közhírtételevel. Kelt Bécsbeni 1873. évi ápril hó 18-án. Ferencz József, s. k.

— **Ő Felsőge a király gróf Mikó Imre** volt közlekedésügyi minister ő excellenciájához következő legm. kéziratot intézte: Kedves gróf Mikó! A gróf Andrassy György elhunytá folytán megürült magyar főpohárnokmesteri méltóságra önt ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1873 évi ápril hó 13-án. A hazafi érdemekben gazdag nemes gróf homlokát ezuttal a király keze ékesíté fel az elismerés babérral. Őszinte szívből óhajjuk: viselje Erdély legnagyobb magyarja sokáig e magas és díszes hivatalt az évek végtelen soráig a Hazának és Királynak javára, mint ezt egész élete folyamában tevő. Isten tartsa meg a nemes grótot a nemzet és övéi örömére!

— **Ugyanez alkalommal** a következő udvari méltóságokra történt kinevezések: a főasztalnoki méltóságra gróf Zichy Ferencz a főajtónállói méltóságra: gróf Almásy.

— **Rendjelek és czimek** adományoztattak még az egyházi tőren, továbbá tudományos, nevelési, gazdasági s más közhasznú czélok előmozdítása körül szerzett kiváló érdemek elismerésül, kik közül felemlitjük a következőket: Mihály József zágrábi érseknek a Lipót-rend nagy lovagkeresztje; Rónai Jácintnak a szt. István-rend lovagkeresztje; Barcsay Ákos képviselőnek, dr. Than Károly és dr. Jendrászik Jenő pesti egyet. tanároknak a harmad osztályú vaskorona-rend; dr. Wagner János pesti egyet. tanárnak, Paul Iván

akad. tagnak a királyi tanácsosi czim; dr. Kovács Sebestyén Endrének a miniszteri tanácsosi rang; b. Nopcsa Ferencnek a Lipót-rend nagykeresztje.

— **Br. Sina Simon** ő fensége Gizella főhercegszöny szerencsés férjhezmenetele és boldog esketése alkalmából 3000, három ezer forint adott a végre, hogy a nászünnepe napján, a Buda-Pesten lakó és nélkülözhetlen élelmi szükségekkel küzdő 300 szegénysorsu család közt — 10 ftnyi részletekben — jótékony adományképp kiosztassák.

— **A Gyula-Fehérvárra** f. évi május 12-ére összehívott r. katolikus congressusra a mult vasárnap tartott közgyűlésen választattak meg a követek a kolozsvári rom. kath. hitközség részéről és pedig mintan tulajdonképp a nevezett congressus az 1868-nak a folytatása lesz, arra az erdélyi püspök önmaga által az akkori tagok hívatlak be, a jelen választás csak az elhalt és kilépett itteni követek helyébe történt. Grois Nándor meghalt, Simon Elek pedig az erdélyi kath. comissió tagjává lett, s mint ilyen különben is részt veend a gyűlésben, ezek helyett 72 beadott szavazatból Frits Albert 67 — Volf János 50 szavazattal lettek megválasztva. A harmadik követ: Biasini Domokos megmaradt.

— **A kolozs-monostori uradalom.** E napokban a „Hon“ közreadta a kolozsvári egyetem tanárainak kérvényét utalva arra, hogy a fizetések emelése esetére elő álló költségtöbbletet a kolozs-monostori uradalom jövedelméből lehetne fedezni; a „Kelet“ erre azon megjegyzést tevő, hogy ez a vagyon ez idő szerint csupán katolikus czélokra fordítható, — mi meg azt hangsúlyozzuk az illetékes körök figyelmét felhívva erre, hogy a kolozs-monostori uradalom az erdélyi katolikus status saját pénzén vásárolt tulajdona.

— **Gizella-alapítvány.** Temesvár városi közgyűlésén egy árva ház alapítását határozta el, mely Gizella főhercegnőnek nevét fogja viselni. A város e célra 10,000 ftnyi összeget szavazott meg.

— **Közgyűlés.** Vasárnap d. u. tartotta meg a műkedvelő szövetség második közgyűlését Haray Victor ideigl. elnök vezetés alatt, ki meleg szavakban üdvözlő a szép számú tagokat, s reményét fejezte ki a szép kezdetnek illő folytatása iránt. A tiszta jövedelem oly módon osztatott meg, hogy annak egy harmada a műkedvelő szövetség részére hagyassék meg, két harmada pedig Egressy Gábor síremlékére fordíttassék. Pénztári kimutatás is történt s elhatározottak, hogy a szövetséget illető egy harmad a „Takarékpénztár“-ba helyeztessék; másrészt pedig Deák titkár ur megbízottat, hogy Telepy Miklósnak, az Egressy síremlékére szánt két harmadát a jövedelemnek, felküldje. Következett ezután az általános lemondás, mit a védnök maga tesz meg, s az egész választmány nevében elnök hajt végbe. Erre a gyűlés hátralevő tartamára elnöknek Baró Bánffy Dező és jegyzőnek Deák Albert urak kiállttak ki. Végzésé emeltetett, hogy a szövetség részére egy alapszabály fervezet készíttessék; e czélból Haray Viktor elnöklete alatt K. Papp Miklós, V. Nagy János, Deák Albert és Hory Béla urak személyében egy bizottság küldetett ki, melynek feladata leendő jövő vasárnapig, vagyis az alakuló közgyűlésre egy alapszabály tervezetet benyújtani. E gyűlés egyszersmind egy háromtagu bizottságot választott, mely a játszó hölgyeknek köszönetet mondva, öket jövőre is résztevére felkérje. A közgyűlés ezután eloszlott.

— **A kisegítő pénztár-egylet** vasárnap délelőtt kellett volna hogy megtartsa rendes nagy közgyűlését. Azonban az alapszabály egyik pontjában körül van írva, hogy minden közgyűlés csak azon esetben törvényes, ha 100 tag vesz benne részt. Minthogy pedig vasárnap 11 órakor is alig gyűlt egybe 70-75 tag, elnök Wagner Frigyes az alapszabály értelmében a közgyűlést bizonytalan időre elnapolta.

— **Ujdonságok.** Világkiállítási felügyelő Gamauf Vilmos czime: Wien, II. Nordbahnstrasse 32, mely czimzés azonban május elején megváltozik, mit kiállítóink érdekében azonnal közölni fogunk.

— **Az öreg Boér János** tegnapi színházi jubileuma egész a zsufolóságig megtöltötte a színházat és sokan tértek még e mellett vissza a pénztártól, hol, mi utóbbi időben ritkán történt, semmiféle ülőjegyet sem lehetett kapni.

— **Tegnap** a nemzeti szállodában, Salamon János zenekara mellett, a helybeli zeneconservatorium egyik növendéke; Hermann Mari egy kis leány hegedű játéka szerzett élvezetet a mulató vendégseregnek. E kis leány sok ügyességgel kezeli már is hegedű nyirettűjét s hallgatóit kielégíti. Szegény szülői részére lépett fel nyilvánosan, hiszszük, hogy e tekintetben fáradozását jó siker koronázta.

— **Curiosum,** melyhez hasonló nálunk mostanában nem történt. A helybeli izraelita hitközség ugy lépett egyezségre annak idejében a légszergyár igazgatóságával, hogy templomába a bevezetett s elhelyezett gázcsövezet árát nem egy-

szerre, hanem havonként részletekben fogja megfizetni. Vetségből, avagy előre nem látott körülmények folytán az utolsó hónap részletfizetése elmaradt s mit tesz erre az igazgatóság? Kapja magát s oszúrtörkөн este, midőn a kivilágított templomban szertartásukat végeznék, egyszerre eloltja a lángokat. E mérészség sildomtalanság annál különösebb, mert az izraelita hitközség pontosan fizette az elfogyasztott légszergyár árát. Elég az hozzá, hogy nem volt más hátra, mint gyertyát gyújtani s a sötétség által megakasztott szertartást e mellett folytatni. — Tegnap ismételtetett ez eljárás, melyért, mint halljuk, pert indított meg a hitközség a légszergyár igazgatóság ellen.

— **Megjelent s beküldetett:** „A keresztény magvető“ VIII. kötetének január, február, mártiusa I. fülete. Szerkesztők és kiadók: Ferencz József és Kovács Antal. Tartalma a következő: Korunk gondolkodása és a régi hit és vallás közti meghasonlás. Angolból Kovács Antal. Miért küldött Isten engem hozzátok. Beköszöntő beszéd Ürmösi Kálmántól. — Emlekkjegyzetek nemzetségerőlről, tanulói s hivatalnoki életéből Néhai Kovács István kézirataiból. — A közélettanodák tervbe vett új szervezéséről. Váradi Károly. — Egy prot. pap, ki a protestantismust és a Krisztus evangéliumát megtámadja. Simon Domokostól. — Egyházi mozgalmak. Kr. ... tól. — Hitefeleketünk körében történt mozgalmak a vallásnövelés ügyében. I. Hivatalos jelentés a Maroskörben tartott köri vizsgálósok munkálkodásáról. Farkas György és Kelemen Istvántól. II. Esperesti vizsgálat a sz.-udvarhelyi eklklában. Kis György Sándortól. III. A népnevelés ügye ujszéki eklklésziánkban. Raffaj Domokostól. — Különfélék. — Kolozsvárt, 1873.

— **A templariusok lovagrendje** 7-én tartotta nagy gyűlését Londonban s erre nagy számmal jelentek meg a tagok a birodalom minden részéből. A sz. James palota nagy terme díszesen fel volt ékítve a különböző provinciák lobogóival; a keleti oldalon állott a pompás müvi trón skörötte hasonlóan díszes székek. A gyűlés fő czélya volt a walesi hercegnek a rend fő nagymesterévé választása, mi hosszas ceremóniával ment végbe. Mindenekelőtt a herceg a szokásos diszöltönyt magára vevén, a terembe lépett, hol a rend kitűnőségei által környezve, a beigtató tiszt eme kérdéseire válaszolt: Kész vagy átvállalni e rend legfőbb vezetését Angliában, Irlandban s a brit korona kiegészítő részeiben? — Figyelemmel fogsz kisérni mindent, mi e rend jólétére és méltóságára vonatkozik? — Fenn fogod-e azt tartani egész erődből? — Nem fogsz elismerni sem fensőbb, mellérendelt avagy alárendelt törvényszéket? Nem engeded, hogy kiváltságai és tekintélye csorbíttassék? — Fenn fogod-e tartani a királynő fensőségét? — Egyenlően fogsz itélni mindenkit, rangkülönbség nélkül? Az ezt követett ima után a herceg a nagymesteri jelvényekkel felruházttván, a beigtató tiszt e szavakat intézte hozzá: „E trónra helyezlek, mint a rend nagymesterét Angliában, Irlandban, Walesben és a brit korona kiegészítő részeiben“ Ezzel a rend primása ráadta az áldást; a hírnökök kihirdették az új választást s trombitaharsogás közt elvonultak a templariusok, melyen meghajolva az új nagymester előtt. A szertartást nagy vendégség zárta be.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között, mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyorsutazása 1873. márcz. 27-től elkezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre kült gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órakor Nagy-Enyedre érkezik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órakor indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen meneteken kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órakor is indulni, ugyintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csak hogy ezen menetekenél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczre a vasutttal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyászszal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 frt 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupéba 3 frt — hátulsó coupéba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fon-tonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Ferencz szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Ápril. 19-ről. 1873 5% metaliques 70.45. nemzeti kölcsön 73.10 1860-diki államkölcsön 102.50, Bankrészvények 947. Hitelrészvények 331.75. London 109.—. Ezüst 107.90 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.71

Földterhentesítésí kötvények: Magyar 79. —. Temesi 77.25. Erdélyi 77. —. Horv. Szlapon

Felölés szerkesztő Sándor János.

